

**[„ÎN ZILELE DE 12, 13 ȘI 14
MAI 1881...”] – de Mihai
Eminescu [28 octombrie 1882]**

În zilele de 12, 13 și 14 mai 1881 se adunase la Sibiiu, din toate ținuturile Ardealului și Țării Ungurești locuite de români, un număr însemnat de delegați, trimiși de către alegătorii lor pentru ca să se consulte ce atitudine să ia românii în fața alegerilor ce aveau a se face pe atunci pentru Camera din Pesta.

Am dat seamă de-atunci de încheierile luate de acea conferință de alegători. Acele încheieri cuprind programul partidului național – român, care se obligă a lupta pe cale legală pentru obținerea următoarelor drepturi: 1) recâștigarea autonomiei Transilvaniei; 2) introducerea limbii române ca limbă oficială a administrației și justiției în ținuturile locuite de români; 3) numirea de funcționari români sau, dintre neromâni, numirea aceluia cari știu scrie și vorbi limba română; 4) revizuirea legii asupra naționalităților; 5) autonomia bisericilor și școalelor confesionale; 6) crearea unei legi electorale pe baza sufragiului universal sau cel puțin investirea cu drept electoral a oricărui cetățean ce plătește o dare directă; 7) colaborare cu cei ce țin seamă de interesele și bunăstarea poporului.

Conferința de-atunci a însărcinat pe comitetul ei electoral să compună un memorandum explicativ în cauză și să-i dea cea mai întinsă publicitate.

Această lucrare au apărut acum în limbile franceză, germană și maghiară, precum și în cea română, și poartă titlul: Memorial compus și publicat din însărcinarea Conferinței generale a reprezentanților alegătorilor români, adunați la Sibiiu în zilele de 12, 13 și 14 mai st.n. 1881- (Sibiiu 1882/ 1 vol. 144 pag.).

Constatăm cu multă părere de bine că lucrarea aceasta, dictată de-un adânc sentiment de naționalitate, e scrisă totuși cu multă liniște, cu o demnă obiectivitate. Ne rezervăm plăcerea a da o seamă mai amănunțită despre cuprinsul ei; deocamdată însă credem a putea repeta ceea ce zic confrății de peste

munți: „nici un român știutor de carte să nu întârzie a-și procura această lucrare”. Repede și în corectă grupare urmează datele autentice cari dovedesc dreptul de autonomie al Ardealului, însemnătatea politică a românilor în evul mediu atât în Ardeal cât și în județele dintre Tisa și Carpați; c-un cuvânt un curs de istorie și de drept public în nuce. Pân' acum n-a apărut nici o carte care să fi descris în mod atât de limpede situația politică a românilor din monarhia Habsburgilor.

Ziarele maghiare au și început a discuta cuprinsul lucrării acesteia și ceea ce constatăm pân' acum e că tonul ei liniștit și plin de demnitate a impus adversarilor. Ar fi acum de datoria politicilor influenți din România de-a da scrierii răspândirea ce i se cuvine în coloanele presei europene. Trebuie să se știe odată că o jumătate a poporului românesc are a suferi, sub dominațiune maghiară, cele mai mari nedreptăți; că fiecă zi aduce cu sine o nouă tentativă în contra existenței naționale a acestui element, considerabil ca număr, dar și mai considerabil încă prin aptitudinile și calitățile lui. Popor militar în decursul evului mediu întreg, producând din mijlocul lui mari eroi și mari regi, românii au fost încet – încet jertfa unor uzurpațiuni pe cari astăzi nu le justifică nimic, precum nu erau justificate nici în trecut.

Pentru noi nu e îndoială că consângenii noștri din Ardeal vor izbuti a obține de la Coroană și de la împrejurări realizarea întregului lor program, pentru că presiunile maghiarilor, departe de-a le folosi acestora, au trezit și mai adânc sentimentul național al vrednicului și statornicului popor românesc. Observăm cu bucurie că, chiar în acele ținuturi unde sufletul părea mai adormit, un spirit nou, dătător de viață, s-a deșteptat. Cine are dreptate la urma urmelor nu este pretinsul drept istoric sau dreptul public, durat în favorul unei singure naționalități, a celei maghiare, cine are dreptate este realitatea etnologică, este adevărul. În numele adevărului și sub suflarea lui binefăcătoare e scrisă și

această lucrare și, pentru că niciodată în cursul istoriei n-am văzut adevărul învins ci pururea învingător, de-aceea și acum putem prezice că, per ardua ad astra, cauza română va triumfa.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro